

magma

PAMFLETT • 2/2016

Kaisa Kepsu

HJÄRNFLYKT ELLER INTE?

En analys av den svenskspråkiga flyttningen
mellan Finland och Sverige 2000–2015

Hjärnflykt eller inte?

En analys av den svenskspråkiga flyttningen
mellan Finland och Sverige 2000-2015

Utgivare: Tankesmedjan Magma

www.magma.fi

Magma-pamflett 2 · 2016

Tryck: WhyPrint

Form och layout: Magnus Lindström

Omslagsbild: Astrid Lindroos

ISBN: 978-952-5864-66-3 (print)

ISBN: 978-952-5864-67-0 (online)

Magma-pamflett:

ISSN : 2342-7876 (print)

ISSN : 2342-7884 (online)

Innehållet fritt tillgängligt med vissa förbehåll:

Magma önskar få största möjliga spridning av de publikationer som ges ut. Därför kan våra rapporter fritt laddas ner via www.magma.fi. Det är tillåtet att kopiera, citera och återge avsnitt ur denna publikation förutsatt att källan anges samt att innehållet inte förändras eller förvrängs.

Kaisa Kepsu

Hjärnflykt eller inte?

**En analys av den svenskspråkiga
flyttningen mellan Finland och
Sverige 2000–2015**

Inledning

Den svenskspråkiga befolkningen i Finland har en stark flyttningstradition. Tröskeln att flytta till Sverige har alltid varit låg. De svenska regionerna i Finland ligger nära Sverige, både fysiskt och mentalt.

I föreliggande studie granskas utflyttningen till Sverige och hur flyttningens mönster har förändrats under 2000- och 2010-talen. Tankesmedjan Magma vill med denna pamflett bidra med faktaunderlag till debatten om den ökade utflyttningen av svenskspråkiga till Sverige.

Statistiken i denna studie bekräftar att utflyttningen till Sverige har accelererat, speciellt under de senaste två åren, det vill säga 2014 och 2015. Det mest utmärkande för utvecklingen är att svenskspråkiga numera flyttar mer från södra Finland än från Österbotten. Det är speciellt ungdomsflyttningen från Helsingforsregionen som märkbart har ökat. Huruvida det är en bestående trend återstår att se.

Kan utvecklingen beskrivas som

en hjärnflykt? Statistiken visar att det inte bara är de högutbildade som flyttar till Sverige, utan flyttningens strömmen består av personer med mycket varierande bakgrund.

Utflyttningen påverkar finlands-svenskarnas demografi och bosättningsmönster både nationellt och lokalt. Under perioden 2000–2015 flyttade sammanlagt nästan 26 000 svenskspråkiga utomlands, av dem drygt 17 000 till Sverige. Bara omkring hälften av dem som flyttar till Sverige har visat sig flytta tillbaka till Finland.

I ett längre perspektiv är de ökade flyttningstalen inte så dramatiska. De svenskspråkiga var överrepresenterade både i massemigrationen till Amerika och i den stora efterkrigstida migrationsvågen till Sverige. På 1960- och 1970-talen flyttade hundratusentals finländare till Sverige på jakt efter jobb och en högre levnadsstandard.¹ Finland upplevde då en genomgripande strukturförvandling från ett agrar- till industrisamhälle, samtidigt som Sverige led brist på arbetskraft till sina fabriker. Den efterkrigstida

utflyttningsvågen till Sverige var så stor att den svenskspråkiga befolkningen i Finland krympte från 350 000 till 300 000 personer från 1950- till 1970-talet.²

Utflyttningen under de senaste åren kan inte jämföras med situationen på 1960- och 1970-talen. På åttio-talet utvecklades Finland snabbt och de svenska och finländska ekonomierna blev mer lika varandra. I samma veva minskade utflyttningen till Sverige och blev mer stabil. Under de senaste decennierna har flyttningen till Sverige ändrat karaktär. Det handlar inte längre om massflykt av lågutbildad arbetskraft. Flyttarna idag har mer varierande bakgrund och flyttningsmotiv.³

Finland och Sverige är sammanlänkade i historiskt, socialt, kulturellt, ekonomiskt och språkligt hänseende. Personliga kontakter, exempelvis till släkt och vänner i Sverige, är också viktiga. Sverige känns så nära att flyttningen dit kunde likställas med en långväga flyttning inom landet, som *intern migration*.⁴ Denna tanke understöds av det faktum att de svensk-

språkiga har en lägre omflyttning inom Finland än de finskspråkiga.⁵ Istället för att flytta till storstäderna i södra Finland rör de svenskspråkiga sig oftare inom "samma" kulturområde till Sverige. Kulturgränser och nationsgränser sammanfaller inte alltid. På motsvarande sätt kan Sverige ses som en del av finlandssvenskarnas arbetsmarknad. I denna studie undviker jag därför att tala om emigration och använder mest det vardagligare ordet flyttning, eller termen migration.

Om utredningen

Förestående undersökning av de nuvarande flyttningsmönstren grundar sig främst på ny statistik. Tankesmedjan Magma har under våren 2016 av Statistikcentralen beställt ett skräddarsytt datamaterial över flyttningen av den svenskspråkiga befolkningen i Finland till Sverige under perioden 2000–2015. Materialet sammanställdes ur befolkningsregistret och innehåller demografiska uppgifter

över utflyttarna. Det handlar om variabler som ålder, utbildningsnivå, kön och familjestatus. I mindre utsträckning förekommer också data över återflyttningen. Jag har analyserat materialet främst med deskriptiva statistiska metoder. Alla siffror i texten och utan annan hänvisning kommer från detta nya datamaterial. För att åskådliggöra förändringarna har jag då det varit möjligt gjort jämförelser med statistikmaterialet i min egen tidigare forskning över svenskspråkig flyttning 1976–1999.⁶

Denna utredning syftar dock **inte** till att ta fram orsakerna till flyttningen. Varför människor flyttar är en komplicerad fråga som kräver en annan och större undersökning. Den välkända push- och pull-modellen, där förhållandena i avsändarlandet och mottagarlandet sägs antingen dra till sig eller stöta ifrån sig flyttare, anses numera ofta vara för förenklad för att förklara komplicerade flyttningsförhållanden.⁷ En möjlighet är att se på orsakerna på olika nivåer, så som strukturella och individbaserade. De komplet-

teras med ”mellanliggande” faktorer som försvårar eller underlättar utflyttningen; i detta fall det korta avståndet och de täta nätverken till Sverige.

Jag strävar dock efter att contextualisera de statistiska resultaten och diskuterar därför i viss mån också eventuella flyttningsmotiv. Under sensvåren och sommaren 2016 utförde jag strukturerade intervjuer med åtta sakkunniga om flyttningen ur olika perspektiv och ytterligare med nio personer som flyttat till Sverige under de senaste åren.⁸ Intervjuerna belyser och fördjupar många av de fenomen som undersöks med hjälp av statistiken. Trots att jag strävat efter ett varierande urval av olika typer av flyttare ska intervjuerna inte tolkas som representativa utan ses som illustrativa exempel.

Några viktiga definitioner kan vara på sin plats. Som flyttning till utlandet bokförs i statistiken då en i Finland stadigvarande bosatt person flyttar utomlands **för en längre tid än ett år**. Den svenskspråkiga befolkningen i Finland avgränsas

enligt gängse sätt att inkludera alla svenskregistrerade i Finland, oavsett var de är födda eller vilken nationalitet de har. Begränsningen gäller naturligtvis också flyttarna.⁹

I de följande korta kapitlen lyfter jag fram de viktigaste resultaten från min analys. Jag behandlar först mer allmänt den internationella flyttningen från Finland och hur flyttningen av den svenskspråkiga befolkningen positionerar sig i dessa övergripande mönster. Därefter tar jag upp mer specifikt ”nya” iakttagelser eller förändringar i de svenskspråkigas flyttningsmönster till Sverige. Pamfletten avslutas med några korta slutord.

Finländarna flyttar i allt högre grad utomlands

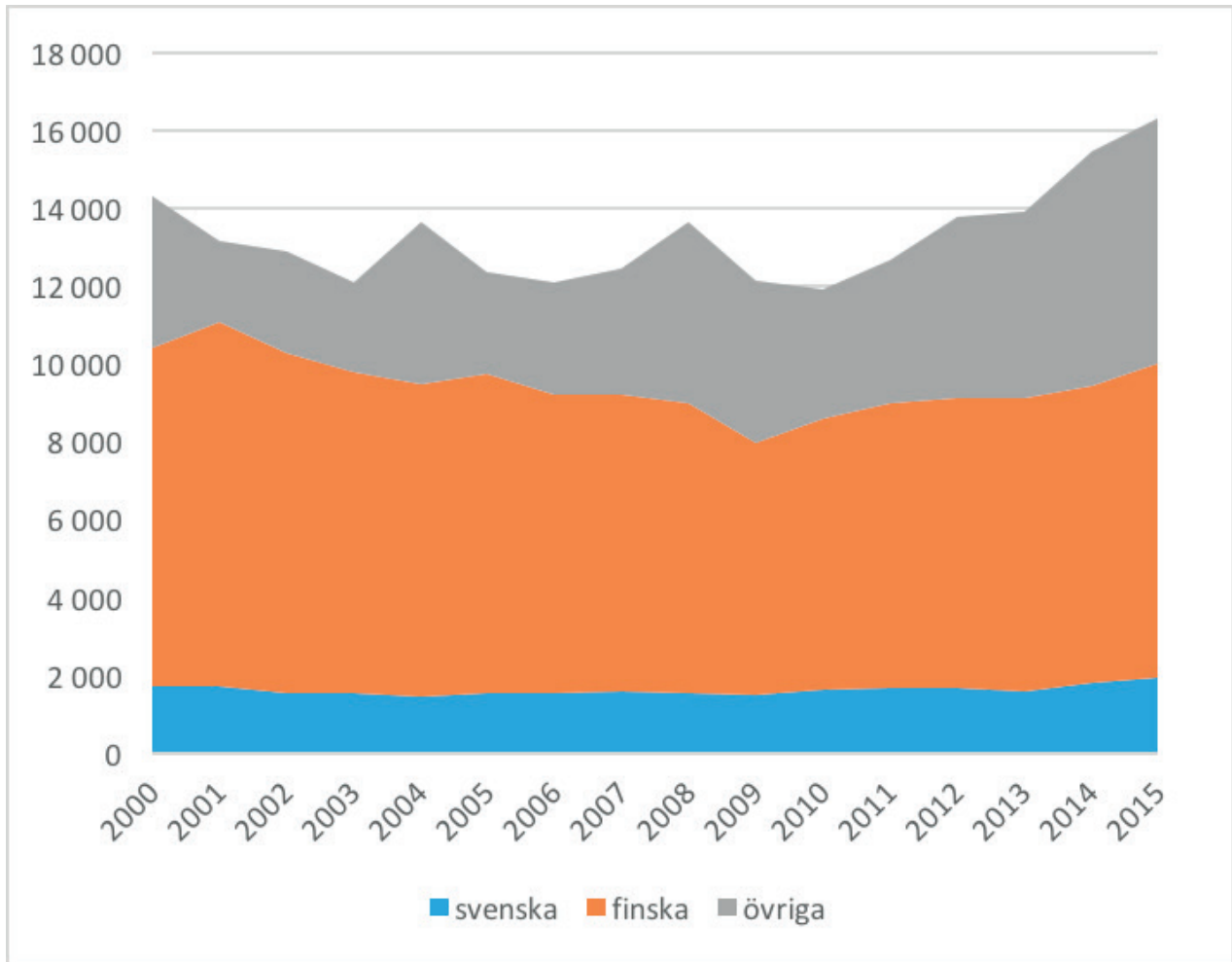
Utflyttningen från Finland utomlands har ökat märkbart de senaste åren. År 2015 registrerades 16 305 flyttningar. Så många har flyttat från Finland senast under 1990-talet. Trenden har varit likartad i alla språkgrupper.

För de svenskspråkiga innebär det numerärt att 1 938 personer packade sina väskor och flyttade utomlands år 2015. Ökningen jämfört med tidigare år är märkbar, trots att den inte sticker ut när man sammanlagt granskar alla utflyttningar från Finland (figur 1). I ett längre perspektiv är ökningen hos de svenskspråkiga inte på något sätt extrem. I början av 2000-talet låg utvandringen på 1 700 flyttningar per år och sjönk till omkring 1 500 under perioden 2002–2009. **Totalt lämnade nästan 26 000 svenskspråkiga landet mellan åren 2000 och 2015**, vilket utan tvivel är en hög siffra för en befolkningsgrupp på knappt 300 000 personer.

Trots att antalet finskspråkiga flyttare är högst, är det proportionellt sett personer från andra språkgrupper som är allra rörligast. År 2015 flyttade 1,7 per tusen finskspråkiga till utlandet, medan motsvarande siffra för de svenskspråkiga var 6,7 per tusen.

Ökningen av flyttningarna utomlands är större bland de svensk-

Figur 1. Flyttningar till utlandet från Finland enligt språkgrupp 2000–2015 (Källa: Statistikcentralen)

språkiga än bland de finskspråkiga. De svenskspråkiga hade år 2015 fyra gånger större benägenhet att flytta utomlands än de finskspråkiga, medan den år 2000 var bara tre gånger så hög. Även hos de finskspråkiga ser man en ökning i flyttningbenägenheten men relativt sett är den ganska liten. Proportionellt sett flyttade de finskspråkiga

till och med något oftare utomlands under åren 2000–2002 än de gör nu.

Befolkningen som talar övriga språk än finska och svenska påvisar väldigt höga flyttningstal, som också tydligare fluktuerar från år till år.¹⁰ Det ter sig naturligt att personer som har andra modersmål är mer internationella och rörliga, i

synnerhet då det inte bara handlar om finländska medborgare.

De stora linjerna av utflyttningen från Finland följer tydligt de ekonomiska konjunkturerna. Att flytta utomlands sker oftare när tiderna är svåra i hemlandet. Den massiva arbetskraftsflyttningen till Sverige på 1960- och 70-talen bottnade i de stora förändringarna i näringsstrukturen och höga arbetslösheten i hemlandet. Krisen i dagens Finland är inte av samma mått men kan tydligt urskiljas som en topp i flyttningsstatistiken.

Läget i mottagarländerna inverkar också starkt på flyttningsvågornas storlek. På 1960- och 70-talen var den ekonomiska utvecklingen i Sverige speciellt gynnsam och det fanns ett stort behov av arbetskraft till fabriker. I dagens läge är situationen inte lika entydig. Den ökade rörligheten i den globala ekonomin har gjort att arbetsmarknaden har blivit internationell. Samtidigt kämpar mer eller mindre hela Europa med en trög ekonomisk utveckling. Efterfrågan på arbetskraft i Europa idag är mer nischad och gäller i

ökande grad de med hög kunskapsnivå och speciella yrkeskunskaper. Stora emigrationsvågor av arbetskraft har blivit allt mer sällsynta och flyttningsmotiven allt brokigare.¹¹

”Före jag hittade mitt nuvarande jobb sökte jag aktivt jobb utomlands i fyra månader. Bryssel, Geneve, Amsterdam. De större europeiska städerna.”

Flyttare nr. 3

”Och så handlar det ju mycket om [...] hur man flyttar. Flyttar man eller emigrerar man? Har man en tanke om att det här är någonting permanent? Som [...] en som hade bott tre år i Stockholm som ville ut på äventyr. ’Jag ville ut i stora världen på äventyr.’ Det betyder inte kanske att jag flyttar bort för alltid. [...] Sen för andra är det ju mer att ’nej, nej, jag ska bort’. Och ’Svenskfinland är så litet och trångt’. Och ’det finns ingen framtid för mig här’.”

Blanka Henriksson, Åbo Akademi

Det finns tydliga skillnader i flyttningsmönstret då det gäller **flyttningsdestination**. Sverige är det populäraste enskilda destinationslandet och intresset har faktiskt ökat en aning under senare år. I synnerhet de svenskspråkiga flyttarna väljer Sverige. Omkring 65 procent av de svenskspråkiga flyttade till grannlandet i väst, medan motsvarande andel på 1990-talet var ungefär hälften.

”Det är enkelt att flytta till Sverige. Det finns inga kulturella eller språkliga barriärer... Jag är lika bekväm med svensk kultur som finsk.”

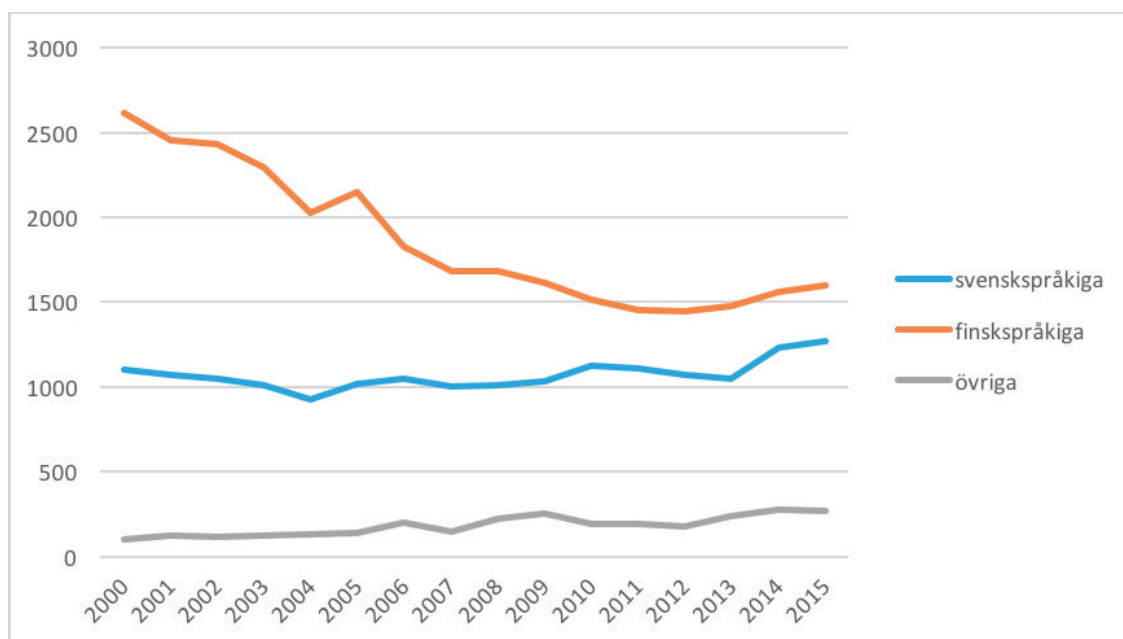
Flyttare nr. 8

Sedan inträdet i den Europeiska unionen år 1995 har möjligheterna för jobb och studier i Europa ökat och därför har flyttningsströmmen i allt högre grad riktats till EU-länder. Endast 20 procent av de finskspråkiga emigranterna flyttar längre till Sverige, medan motsvarande andel år 2000 var 30 procent och på 1970-talet så hög som 90 procent.¹²

Intressant nog visar statistiken att de svenskspråkiga också är något mer rörliga än de finskspråkiga till andra länder än till Sverige. Men Sverige har inte fått någon märkbar konkurrens som finlandssvenskarnas toppdestination. Norge och Danmark lockar visserligen i proportion fler svenskspråkiga än finskspråkiga: Norge i genomsnitt 100 svenskspråkiga flyttare per år och Danmark 60. Men läget har varit ganska stabilt. Utflyttningen till Norge har dock gått ner sedan toppåren 2000–2003 då speciellt utflyttningen av sjukvårdspersonal var på tapeten. Flyttningen till övriga EU-länder har däremot sett en höjning år 2015 med drygt 300 svenskspråkiga utflyttare.

Flyttningen till Sverige verkar inte vara något som är ”bort från” annan flyttning, utan kanske mer ett komplement till den mer långväga flyttningen utomlands. Som jag konstaterade tidigare kan man se Sverigeflyttningen som ett slags inrikesflyttning. Gör man det ser det resterande internationella flyttningsmönstret utomlands tämligen likartat ut för finsk- och svenskspråkiga.

Figur 2. Antalet flyttningar från Finland till Sverige 2000–2015 enligt språkgrupp (Källa: Statistikcentralen)

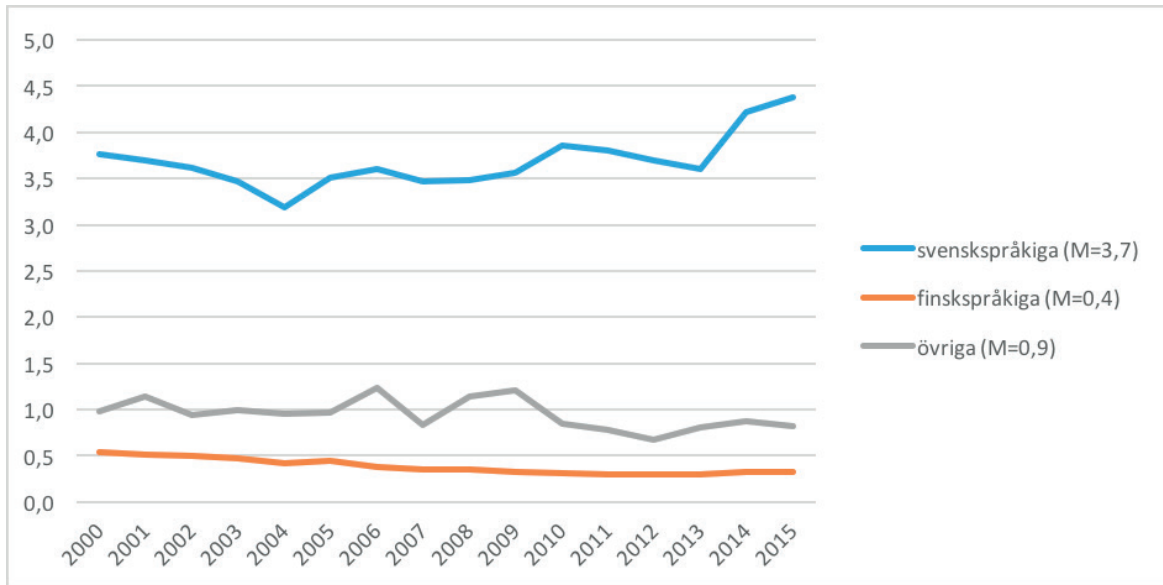

Sverigeflyttningen – allmänna mönster

Under de två senaste åren har flyttningen av svenskspråkiga till Sverige accelererat och nådde år 2015 den högsta nivån under perioden 2000–2015 (figur 2). Under året flyttade sammanlagt 1 272 svenskspråkiga till Sverige, vilket är en ökning på 20 procent jämfört med flyttningen i genomsnitt under perioden. Fram till 2013 var strömmen relativt jämn med omkring 1 000 flyttningar per år. Under hela perioden 2000–2015 flyttade totalt 17 112 svenskspråkiga till Sverige.

Antalet finskspråkiga flyttare till Sverige har däremot ständigt sjunkit sedan massutvandringen på 1970-talet och minskningen har fortsatt även under 2000- och 2010-talen (figur 2). Man kan dock se en liten ökning även hos de finskspråkiga de senaste två åren. Det är emellertid ganska intressant att höjningen bara är minimal trots att Finland befinner sig i lågkonjunktur och grannlandet Sverige har en växande ekonomi. Fastän man även på finskt håll oroar sig för hjärnflykt utomlands verkar inte Sveriges förhållandevis goda arbetsmarknads-läge dra till sig finskspråkiga i samma mån. Varför så är fallet kan diskuteras.

Figur 3. Flyttningsbenägenheten till Sverige enligt språkgrupp, per tusen (promille) per år, och medelvärdet för perioden. Flyttningsbenägenheten är ett tal som relaterar flyttningen till språkgruppens befolkningens mängd. År 2015 flyttade t.ex. 4,4 av 1000 svenskspråkiga till Sverige. (Källa: Statistikcentralen)

ras, men en uppenbar orsak kan vara att jobben i Sverige kräver goda kunskaper i svenska som inte de finska flyttarna har i samma utsträckning. Däremot konstaterar många svenskspråkiga att det är en fördel på den svenska arbetsmarknaden att även kunna finska. För de finsktalande verkar inte studier i Sverige heller vara lika lockande som för de svensktalande.

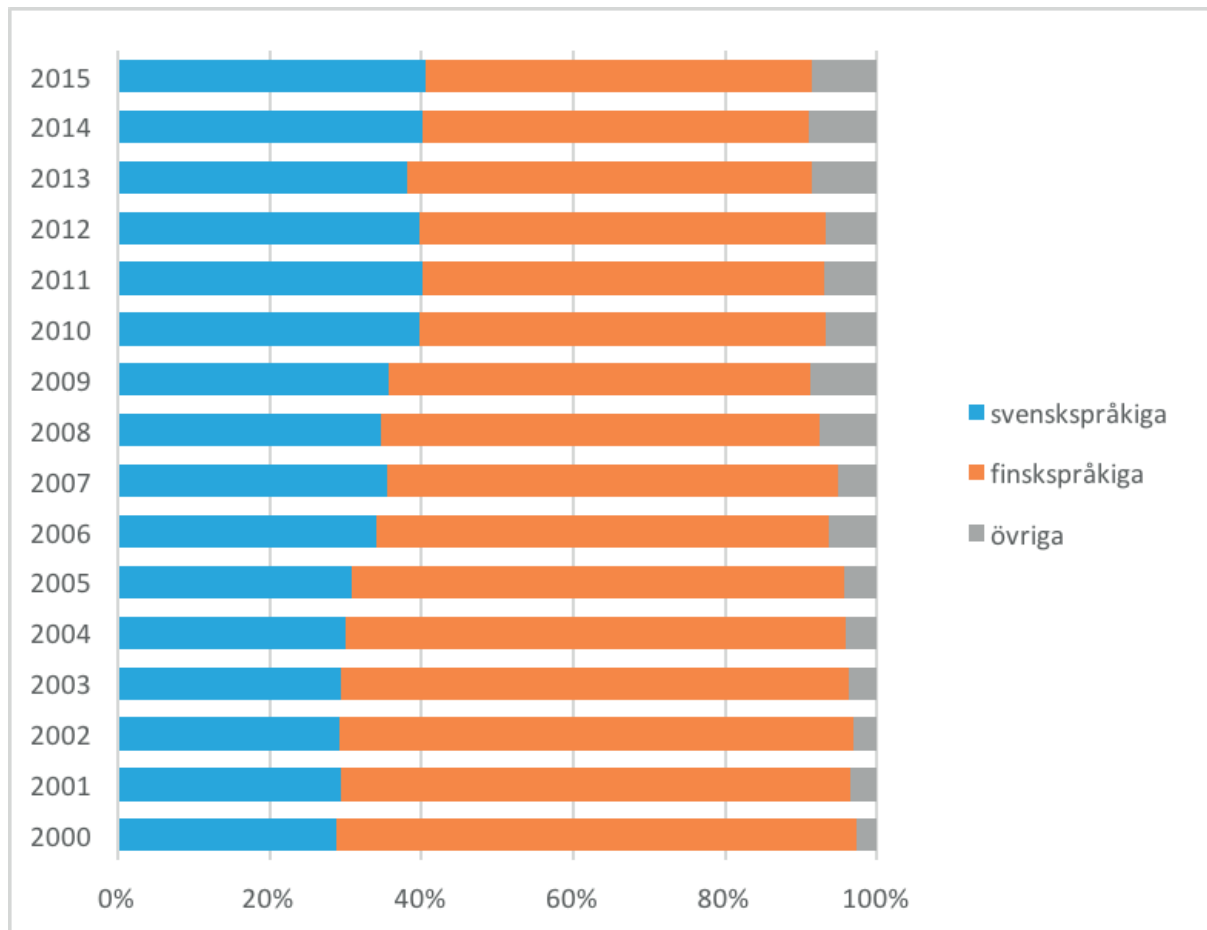
Flyttningen till Sverige av personer som talar övriga språk har stigit, men handlar fortfarande bara om ca 200–300 personer per år. Möjligt är att den kommer att öka framöver, då invandrare kanske i större utsträckning börjar söka sig till Sverige

där det finns större diasporasamhäl- len av bland annat syrier och irakier.

Skillnaderna mellan språkgrup- pernas flyttningsmönster är speci- ellt tydliga då man undersöker dem i relation till gruppernas invånar- antal. **Flyttningsbenägenheten till Sverige hos de svenskspråkiga är tio gånger så hög som hos de finsk- språkiga** (figur 3).

De svenskspråkiga är allt tydliga- re överrepresenterade i flyttnings- strömmen till Sverige. De svensk- språkiga flyttarnas andel av alla som flyttat till Sverige har under 2000– 2015 ökat från en dryg fjärdedel till 40 procent (figur 4). På sjuttioalet var andelen bara kring 15 procent.¹³

Figur 4. Fördelningen av flyttningen till Sverige enligt språkgrupp 2000–2015. (Källa: Statistikcentralen)

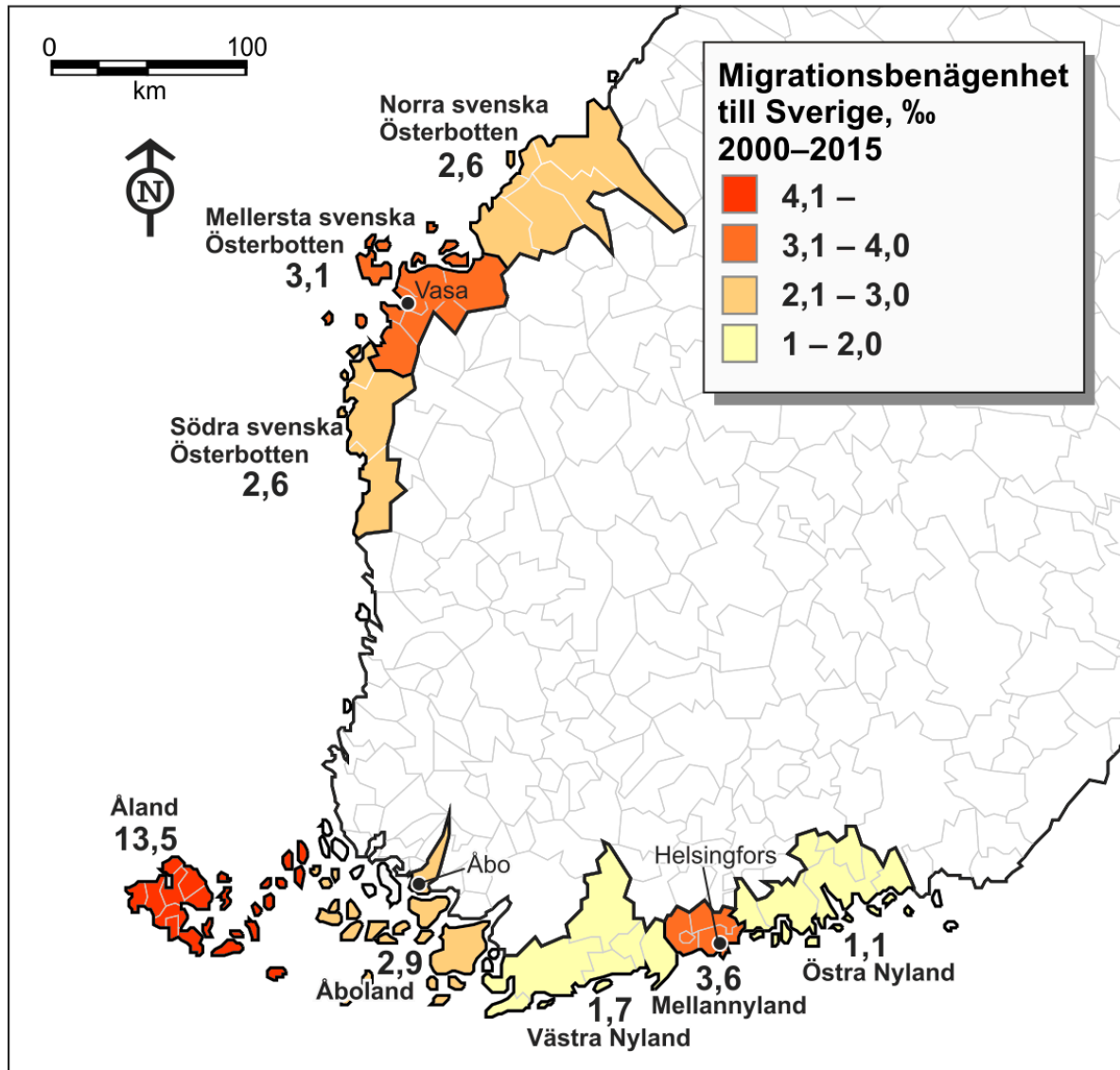
En växande ungdomsflyttning från södra Finland

Det finns stor regional variation i flyttningsmönstren (figur 5). Ofta uppfattas Sverigeflyttningen främst som ett österbottniskt och åländskt fenomen. Det håller fortfarande sträck att dessa regioner har en stark flyttningstradition eftersom utflyttningen har hållit sig på en förhållandevis konstant nivå. Men det är

inte hela bilden. Redan på 1990-talet kunde man se att utflyttningen i allt växande grad utgick från de urbana regionerna kring Åbo och Helsingfors¹⁴ och trenden har hållit i sig.

Under senare år har det dock skett en väldigt intressant ny utveckling. **Det är i en allt högre grad nylänningar som flyttar till Sverige.** Nyland har till och med gått om Österbotten då det gäller flyttning till Sverige. Från och med 2004

Figur 5. Den svenskspråkiga flyttningen till Sverige regionvis i förhållande till befolkningens mängd 2000–2015. Benägenheten att flytta anges per tusen svenskspråkiga (promille) (Källa: Statistikcentralen). Karta av Arttu Paarlahti.

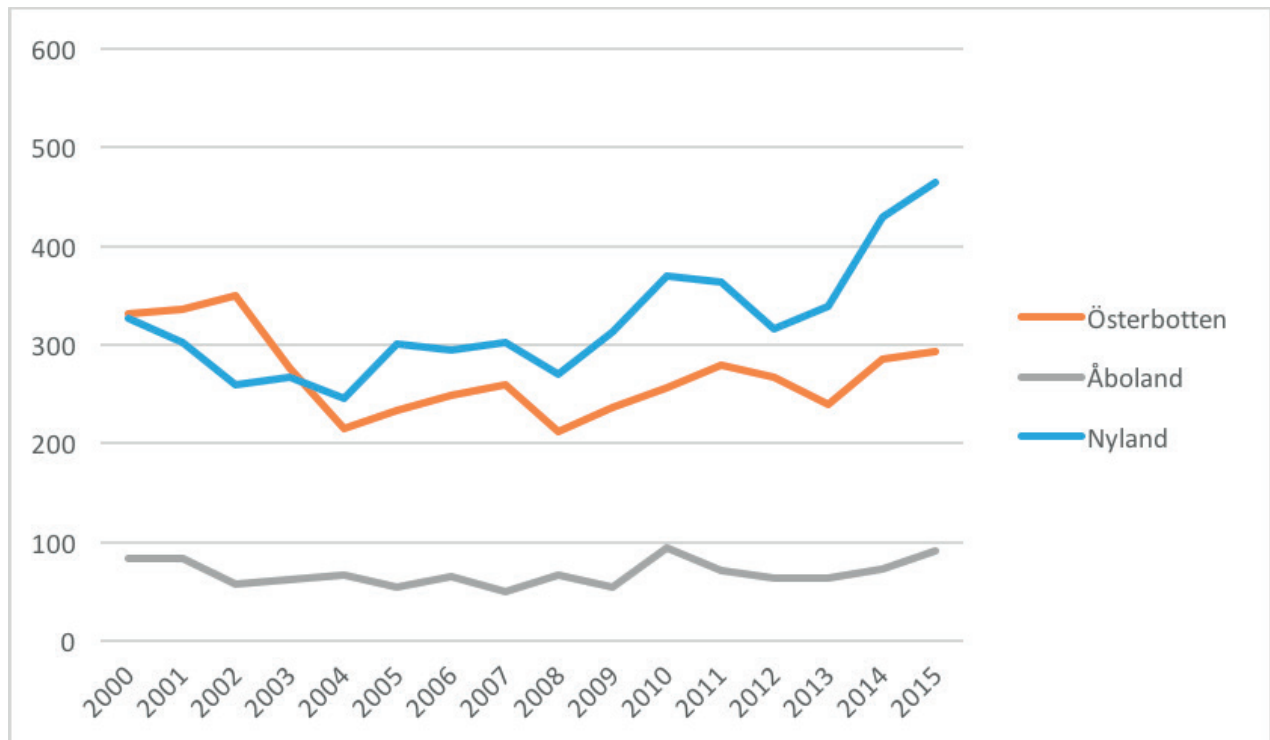

har antalet flyttningar varje år från svenska Nyland varit större än från svenska Österbotten (figur 6).

Förändringen kan i mångt och mycket tillskrivas utvecklingen i Mellannyländ, dvs. de fyra kommunerna i Stor-Helsingfors, där man ser en tydlig ökning i utflytt-

ningen (tabell 1). Flyttningsbenägenheten från huvudstadsregionen till Sverige har ökat med drygt 40 procent jämfört med flyttningen i genomsnitt under perioden. År 2015 flyttade man oftare från Helsingforsregionen än från någon annan av de svenska regionerna

Figur 6. Antalet flyttningar av svenskspråkiga till Sverige enligt region (Åland är inte med i denna jämförelse). (Källa: Statistikcentralen)

på fastlandet. Det senaste året visar också en tilltagande utflyttning från västra och östra Nyland, där flyttarna dock är betydligt färre både i absoluta tal och i relation till befolkningmängden.

Utflyttningen från det svenska Österbotten till Sverige har inte avtagit utan är alltså på en förhållandevis hög nivå. Flyttningbenägenheten var högst under 2000-talets första år varefter den sjönk en aning. År 2015 var dock ett toppår också från mellersta svenska Österbotten, dvs. Vasa med omnejd, medan ut-

flyttningen från norra svenska Österbotten tillfälligt sjönk. Även Åboland har relativt höga flyttningstal. Utflyttningen därifrån har fluktuerat från år till år och visar också en tydlig höjning år 2015.

Från Åland är flyttningen till Sverige på en helt annan nivå än för de övriga svenska regionerna i Finland på grund av dess nära koppling till Sverige och så gott som helsvenska miljö. Från Åland är det mest fråga om ungdomsflyttning som har hållits på en relativt konstant nivå under senare årtionden.

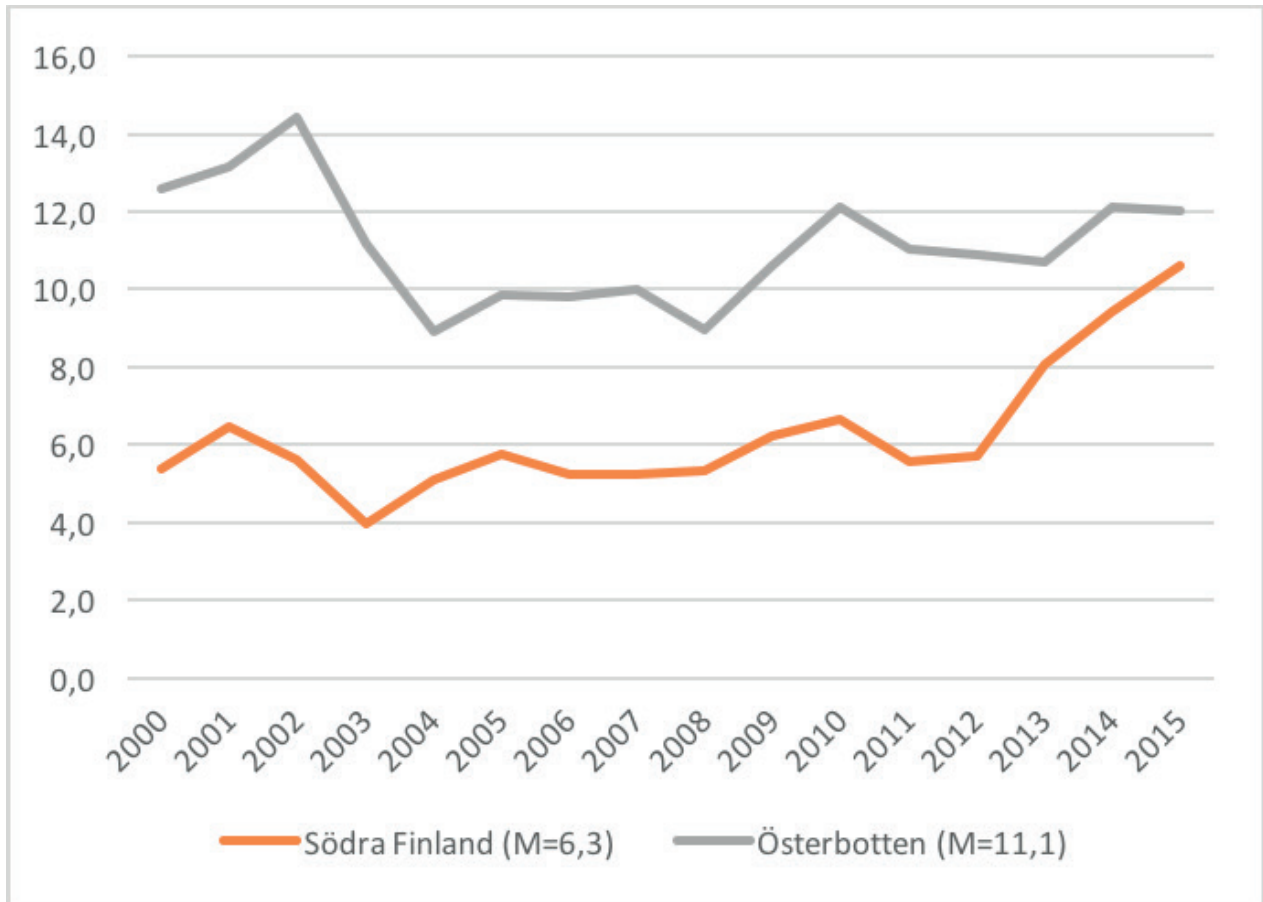
Tabell 1. Flyttning av svenskspråkiga från Finland till Sverige i absoluta tal 2000–2015 enligt region. (Källa: Statistikcentralen)

År	Mellan nyland	Västra Nyland	Östra Nyland	Åboland	
2000	232	60	35	83	
2001	205	70	28	83	
2002	178	46	35	58	
2003	193	49	25	62	
2004	171	60	14	66	
2005	191	77	33	54	
2006	217	45	33	65	
2007	212	48	43	50	
2008	186	58	26	66	
2009	232	47	34	54	
2010	253	89	28	94	
2011	268	68	28	71	
2012	214	57	45	64	
2013	252	60	27	63	
2014	344	56	29	73	
2015	328	72	65	91	
Flyttare totalt	3 676	962	528	1 097	
Medelvärde flyttare/år	230	60	33	69	
Medelbefolkning 2000-2015	64 628	36 354	30 718	23 456	
Genomsnittlig flyttningsbenägenhet promille per år	3,6	1,7	1,1	2,9	

	Södra svenska Österbotten	Mellersta svenska Österbotten	Norra svenska Österbotten	Åland	Övriga Finland	Totalt
	59	163	109	278	79	1 098
	57	132	147	292	60	1 074
	53	157	140	307	75	1 049
	47	135	95	332	69	1 007
	31	111	73	362	34	922
	25	101	107	342	85	1 015
	37	108	104	383	53	1 045
	33	122	104	330	61	1 003
	33	97	82	369	91	1 008
	22	97	118	358	72	1 034
	36	106	114	336	69	1 125
	33	118	129	303	90	1 108
	41	107	119	344	83	1 074
	34	89	117	339	69	1 050
	41	112	132	350	91	1 228
	43	144	106	340	83	1 272
	625	1 899	1 796	5 365	1 164	17 112
	39	119	112	335	73	1 070
	<i>15 074</i>	<i>37 929</i>	<i>43 511</i>	<i>24 895</i>	<i>13 853</i>	<i>290 418</i>
	<i>2,6</i>	<i>3,1</i>	<i>2,6</i>	<i>13,5</i>	<i>5,3</i>	<i>3,7</i>

Figur 7. Flyttningsbenägenheten hos 15–24-åringar per tusen 15–24-åringar i södra svenska Finland och svenska Österbotten. (Källa: Statistikcentralen)

De regionala variationerna i flyttningsmönstren avspeglar de lokala och regionala förhållandena. Svenskfinland är väldigt heterogent, vilket också tar sig uttryck i olika flyttningskulturer. I olika delar av Svenskfinland varierar flyttarnas profil. För att förenkla en aning: från småstads- och glesbygdsregionerna, speciellt Österbotten är flyttarna unga och flyttar ofta till Sverige i det skedet av livs-

banan då man "flyttar hemifrån". Ofta sker det för studier vid högskolor och universitet i Sverige, eller som önskan att prova något nytt. Från södra Finland, framför allt de större städerna, är flyttarna en aning äldre och har oftare familj. Flyttarna från Helsingforsregionen och delvis också från Åbo är i högre grad karriärflyttare.¹⁵

Dessa tendenser består i stora drag även om de inte längre är lika

tydliga. Stöd för ovanstående regionala flyttarprofilering får man då man ser på flyttarnas familjestatus. Av flyttarna från Österbotten har ca 75 procent ingen egen familj med sig, medan motsvarande andel från södra Finland är 61 procent. Likaså bekräftar statistiken att från Österbotten sker flyttningen betydligt oftare direkt ur föräldrahemmet än från södra Finland.

Ett intressant trendbrott är att **ungdomsflyttningen från landets södra svenskbygder har stigit märkbart** (Figur 7). Höjningen är allra tydligast från Helsingforsregionen. Från regionen flyttade 14 per tusen av invånarna i åldersgruppen till Sverige år 2015, medan regionens medelvärde för hela perioden är 7,5 per tusen. Det är alltså främst den växande utflyttningen av unga som inneburit att flyttningen till Sverige har stigit i Helsingforsregionen.

Orsakerna till en allt högre utflyttning från speciellt Helsingforsregionen kan sökas på många plan. Arbetsmarknadsläget i länderna och i synnerhet Stockholms

attraktionskraft påverkar på en övergripande, strukturell nivå. På individnivå prisar de flesta av de jag intervjuade möjligheterna för arbete i grannlandet. Det kan vara lättare hitta ett intressant jobb och avancera i karriären.

”I Sverige erbjuds bättre tjänster, bättre löner, bättre arbetsförhållanden, mänskligare arbetsklimat”

Flyttare nr. 9

”Karriärmässigt har jag mycket mera möjligheter här än i Finland.”

Flyttare nr. 4

”För marknadsförare finns så många fler intressanta jobb här. Min partner kunde välja mellan olika toppenalternativ samtidigt. Sådana som kanske i Finland skulle dykt upp en gång i halvåret.”

Flyttare nr. 6

Att studera i Sverige är ett reellt alternativt för många svenskspråkiga i Finland, då det både finns ett större urval av studiemöjligheter i Sverige och det är lättare att få en studie-

plats. Studieflyttning är ett vanligt fenomen från Österbotten och Åland. Statistiken tyder dock också på att det är en allt mer lockande möjlighet även för de svenskspråkiga unga i huvudstadsregionen.

”Det är så svårt att komma in och studera juridik på universitetet [i Finland]. Det är den största orsaken till min flytt... Till Sverige är det bara att skicka in pappren.”

Flyttare nr. 2

” Studera juridik har jag alltid velat göra. Men det är finskan. Just när jag inte kan finska... Hälften av studierna går på finska [i Helsingfors]. Då känns Sverige som ett alternativ. [...] Jag sökte till alla juridikprogram i Sverige, och kom in på Umeå”

Flyttare nr. 1

”Vi gör det besvärligt för oss med vårt system med urvalspröv. Vi måste göra allting enklare. Det går inte att sätta ner enorma resurser på en magnifik

apparat som urvalsproven. [...] Det är ju för sig inget problem i sig att folk åker härifrån [Nyländ] heller. Det är ju meningen. Folk ska ut och röra på sig och komma tillbaka klokare och visare. Det är farligt att låsa in människor i finländska reservat och säga att ni får inte flytta härifrån. Men problemet är att båtarna kommer tomma tillbaka. [...] Det vad vi kan göra är att undvika att folk flyttar så att säga i onödan. Och framförallt borde vi fundera på hur vi kan vara attraktiva.”

Henrik Wolff, Arcada

Tidigare forskning har visat att en betydligt större andel kvinnor än män flyttar utomlands.¹⁶ Vår statistik visar att så är fallet även i flyttningen till Sverige. Under perioden 2000–2015 var 52,6 procent av alla svenskspråkiga utflyttare från Finland kvinnor. Andelen fluktuerar en aning från år till år. Antalet finländska kvinnor var dock större än antalet män varje år utom år 2008. Proportionellt sett flyttade kvin-

norna allra mest från Österbotten och Åland, och överlag från regioner utanför storstäderna. Det är bara från huvudstadsregionen där männen har en (minimalt) högre migrationsbenägenhet till Sverige än kvinnorna. Tydligast var tendensen i slutet av 2000-talet.

Befolkningsförlusten av kvinnor förstärks i och med att kvinnorna oftare än männen stannar kvar utomlands.¹⁷ Också från Sverige har återflyttningen varit något högre bland männen.¹⁸

Kan vi tala om hjärnflykt?

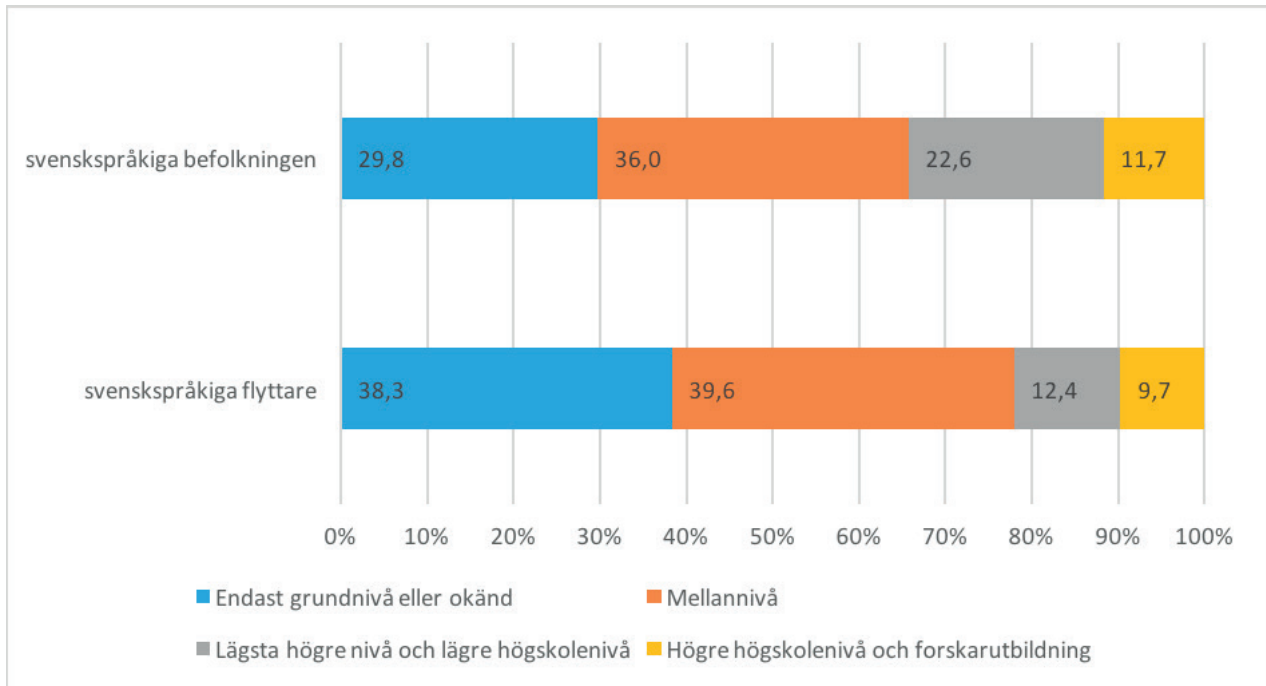
På senare tid har ordet hjärnflykt, eller *brain drain*, nämnts i flera sammanhang då man talar om utflyttningen av svenskspråkiga till Sverige. Det finns en oro för att Svenskfinland tappar högutbildad och kompetent arbetskraft som kanske aldrig mera återvänder. Uppfattningen är ofta att det i synnerhet är de högutbildade som flyttar. Kraven på arbetsmarknaden är helt annorlunda än under

utflyttningen av lågutbildade till industrijobben i Sverige på 1960- och 1970-talen. De kunskapsintensiva branscherna konkurrerar om personer med hög yrkeskompetens och serviceyrken kräver goda språkkunskaper.

Statistiken visar dock att de svenskspråkiga flyttarna till Sverige sammantaget inte är särskilt högutbildade och att utbildningsnivån hos flyttarna inte har stigit under de senaste sexton åren. En stor del, 40 procent, av flyttarna har en utbildning på mellannivå, alltså studentexamen eller en yrkesexamen på några år och nästan lika många har bara en grundutbildning, det vill säga högst nio års utbildning, till exempel folk- eller grundskola. Flyttarna är betydligt mindre utbildade än befolkningen överlag (figur 8). I jämförelser med hela den svenskspråkiga befolkningen måste man dock komma ihåg att flyttarna finns i de yngsta ålderskategorierna.¹⁹

Utbildningsnivån i verkligheten är dock troligtvis aningen högre än våra siffror påvisar eftersom regist-

Figur 8. En jämförelse mellan utbildningsnivån hos de svenskspråkiga flyttarna och den svenskspråkiga befolkningen i Finland år 2014, personer som är 15 år fyllda. Procent. (Källa: Statistikcentralen)

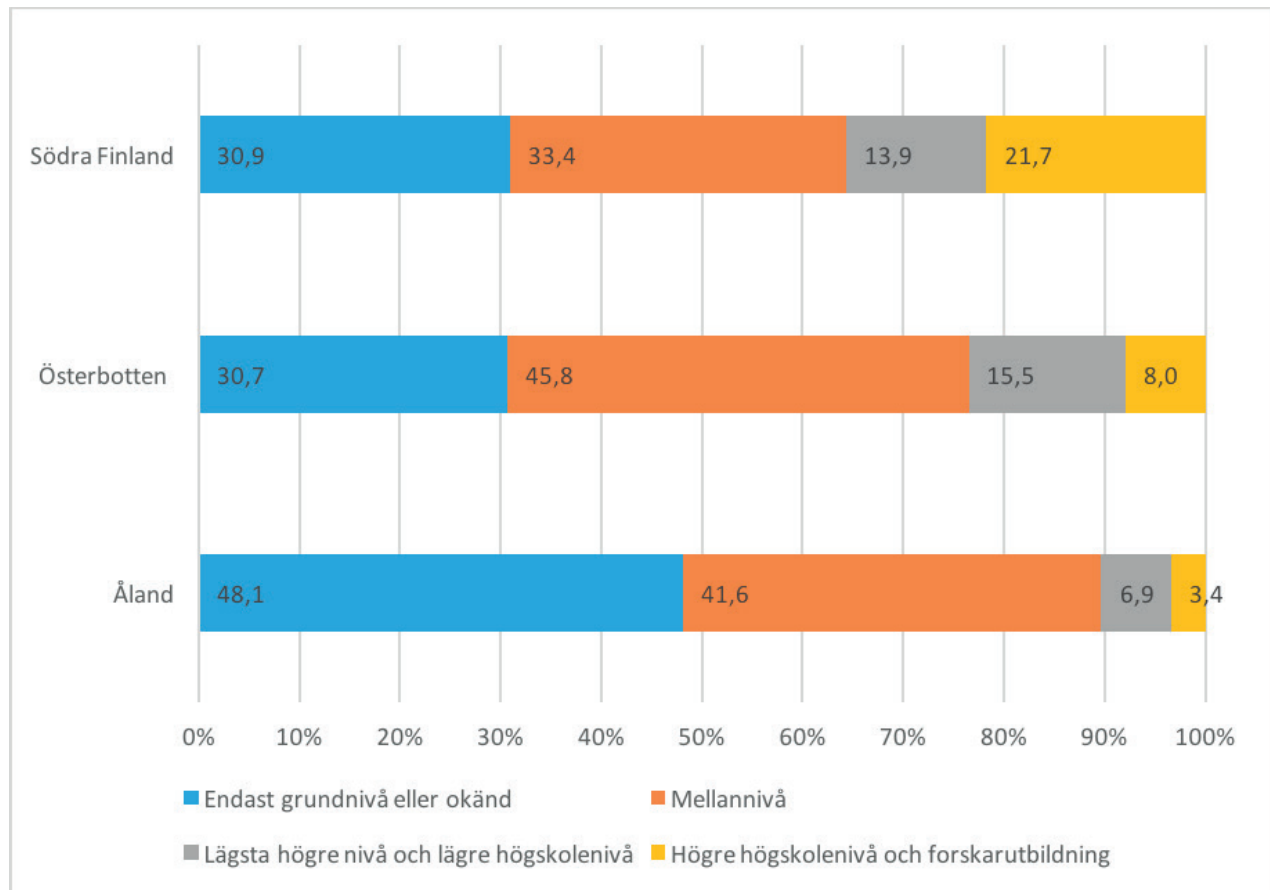

reringen av utbildningsnivå släpar efter i statistiken. Flyttarnas utbildningsnivå noteras från slutet av föregående kalenderår, inte vid tidpunkten för utflyttningen. Således anges flyttningen av en nyutexaminerad som under samma år flyttar till Sverige enligt dennes gamla examen. Det torde dock inte vara fråga om dramatiska skillnader. Tendenserna går att utläsa även av detta material.

Siffrorna för hela landets svenskspråkiga döljer dock intressanta regionala skillnader i utbildningsnivå, som avspeglar de lokala flytt-

ningskulturerna jag redan nämnde i kapitlet ovan (figur 9). Åland präglas av ungdomsflyttning och därför har utflyttarna betydligt lägre utbildningsnivå än i de andra regionerna. Hela 90 procent av flyttarna från Åland har utbildning högst på mellannivå (som motsvarar studentexamen). Flyttning av de med mellanutbildning är utmärkande också för flyttarna från svenska Österbotten, fast den är något sjunkande. Som väntat är utbildningsnivån högst i södra Finland. Nästan hälften av alla flyttare med högre högskoleexamen kommer från Hel-

Figur 9. Utbildningsnivån hos 15 år fyllda svenskspråkiga flyttare till Sverige år 2015. Procent. (Källa: Statistikcentralen)

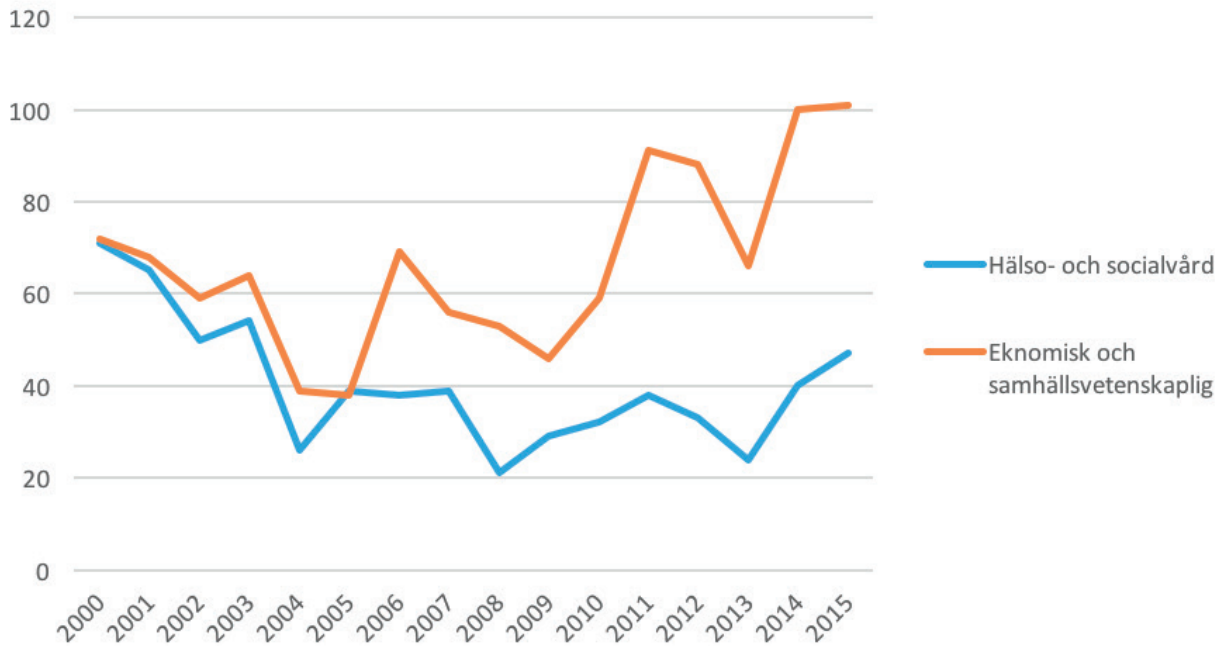
singforsregionen.

Mönstret med de regionala flyttningsskulturerna består delvis ännu men är inte hela sanningen. **En ny trend är en växande utflyttning av svenskspråkiga med utbildning på mellannivå från södra Finland, speciellt Helsingforsregionen.** År 2014 var flyttningens benägenheten i regionen hos de med studentexamen eller motsvarande utbildning 5,9 per tusen då medelvärdet för

perioden 2000–2014 var 3,9 per tusen. Ökningen är en del av samma utveckling som vi noterade ovan: en ökad ungdomsflyttning från huvudstadsregionen. Det ska bli intressant att följa om denna trend är bestående. Samtidigt måste det sägas att även flyttningen av de med högre utbildning stigit i regionen, dock inte i samma takt.

Intressant är att den grupp som år 2014 var mest benägen att flytta

Figur 10. Antalet svenskspråkiga flyttare med ekonomisk- eller samhällsvetenskaplig utbildning och examen inom hälso- och socialvård 2000–2015. Åland är inte med i denna granskning. (Källa: Statistikcentralen)

till Sverige var de med bara grundutbildning. De är nästan lika många som flyttare med utbildning på mellannivå. Det vore skäl att undersöka närmare vem dessa flyttare är och varför de far till Sverige. Särskilt som trenden bara pekar uppåt på senare år. Är den ekonomiska krisen så djup att Sverigeflyttningen delvis tar samma form som under massutvandringen på 1960 och 1970-talen: folk flyr den höga arbetslösheten och ett land i kris?

Övervägande del av flyttarna har gått grundskolan eller en allmänbildande utbildning, som till exempel

gymnasieutbildning. Vilken typ av utbildning de övriga flyttarna har kan ge en fingervisning över å ena sidan vilka branscher i Sverige som lockar och å andra sidan inom vilka branscher möjligheterna är sämre i Finland. Jag har några centrala iakttagelser från denna undersökning.

För det första syns en ökning av antalet flyttare med ekonomisk och samhällsvetenskaplig utbildning (figur 10). Deras andel är förhållandevis stor speciellt bland flyttarna från Helsingforsregionen. Svenska Yle skrev i våras att allt fler svenskspråkiga ekonomer söker sig till

Stockholm och att det i staden börjar bildas en "Hanken-koloni".²⁰ Det verkar alltså finnas belägg för detta i statistiken. Klassificeringen innefattar dock också personer med samhällsvetenskaplig utbildning.

En annan utveckling som skett under perioden är att antalet flyttare med utbildning inom social- och hälsovården har gått ner från toppåren 2000–2001 (figur 10). Man kan dock se en liten ökning igen. Något överrepresenterade i utflyttningen till Sverige är också humanister och naturvetare.

Risken för att våra lärare försvinner till Sverige verkar åtminstone ännu inte vara aktuell. Personer med lärar- och pedagogisk utbildning är underrepresenterade i flyttningen till Sverige.

Som vi ser varierar flyttarnas demografiska egenskaper och följaktligen är också de bakomliggande flyttningsskäligen väldigt mångfacetterade. Fastän utbildningsnivån på flyttarna har höjts kan man alltså inte förenkla och påstå att den svenskspråkiga utflyttningen domineras av högutbildade.

Kom tillbaka! Om återflyttning och migrationens demografiska konsekvenser

Internationell rörlighet är inte nödvändigtvis något negativt. Ifall de som flyttat inte kommer tillbaka kan utflyttningen däremot bli ett problem på samhällsnivå. Minoriteter är speciellt sårbara för befolkningsförluster. Förutom att den svenskspråkiga kunskapsbasen uttunnas, påverkar flyttningsskäligen den svenskspråkiga befolkningsstrukturen negativt. Detta kan leda till att språkförhållandena förskjuts på såväl lokalt som nationellt plan. Eftersom utflyttarna övervägande består av unga och unga vuxna kan en kraftig utflyttning bidra till en snedvriden åldersstruktur. Indirekt påverkar detta bortfall också framtida befolkningstal eftersom största delen av flyttarna är i fertil ålder.

Att de svenskspråkiga är mer benägna att stanna i Sverige än de finskspråkiga har flera studier påvisat.²¹ Charlotta Hedberg och jag fann att bara 42 procent av de svenskspråkiga som flyttade till Sverige under

1976–1999 hade återvänt till Finland i slutet av perioden.²² Motsvarande andel för de finskspråkiga var ca 60 procent. Återflyttningen hos de som flyttade till Sverige på 1980- och 1990-talen var något större än hos de som flyttade på 1970-talet.²³

Statistiken för denna studie visar att trenden fortfarande är densamma. **Flyttningsbalansen för de svenskspråkiga till Sverige är rejält negativ. Under hela perioden utgjorde återflyttningen från Sverige bara 52 procent av hela utflyttningen** (figur 11). År 2015 var motsvarande andel endast 36 procent.²⁴ Dessa siffror är dock sammansatta på årsnivå, inte på individnivå, som i studierna ovan. Ur statistik på individnivå kan man följa om den enskilda migranten flyttar tillbaka och ut igen. En dylik ”cirkulär” eller upprepade migration är förhållandevis vanlig mellan Sverige och Finland där flyttningströsklarna är låga. Ungefär 15 procent av alla flyttningar mellan Sverige och Finland har utgjorts av upprepade migration.²⁵ På individnivå kan man också följa hur stor återflyttningen är i de olika kohorterna,

det vill säga av flyttare som lämnat Finland under en viss period. Från sammansatt statistik vet man inte när de som återvandrat har flyttat till Sverige.

Totalt sett har den svenskspråkiga befolkningen under de senaste 16 åren tappat drygt 8 000 personer till Sverige. Man kan inte säga att de är evigt förlorade, det finns ju en chans att vi ser en lite högre flyttningsvåg tillbaka från Sverige om och när Finland kommer ur den ekonomiska konjunktursvackan. Men ju längre man stannar kvar desto svårare verkar det vara att återvända.

”Jag ser ingen orsak att flytta tillbaka till Finland, om jag ska vara helt ärlig. USA skulle vara ganska trevligt, men praktiskt besvärligt. [...] Jag skulle kanske kunna tjäna mer pengar i Helsingfors. Det är mindre konkurrens i musikbranschen än i Sverige. Men det är bra med basen här i Stockholm. Man kan alltid åka tillbaka och jobba med finska artister. Hoppa på Norwegian till Finland för 40 euro”.

Flyttare nr. 8

”Jag ser flytten [till Sverige] som ett första steg och sen får man se vad som händer. Öppnar det sig något i Sverige så är jag beredd att stanna.”

Flyttare nr. 5

”Men ju längre man bor här desto svårare blir det att flytta tillbaka till Finland. De två yngre barnen talar inte ett ord finska längre.”

Flyttare nr. 9

”Om jag tänker stanna? Svår fråga. Jag tror att jag hör hemma här i Sverige”

Flyttare nr. 7

Det är specifikt i Sverige där de svenskspråkiga utflyttarna stannar och integreras. I andra länder stannar de inte oftare än de finskspråkiga. Återflyttningen från andra flyttningsdestinationer är ungefär densamma hos båda språkgrupper, omkring 70 procent.

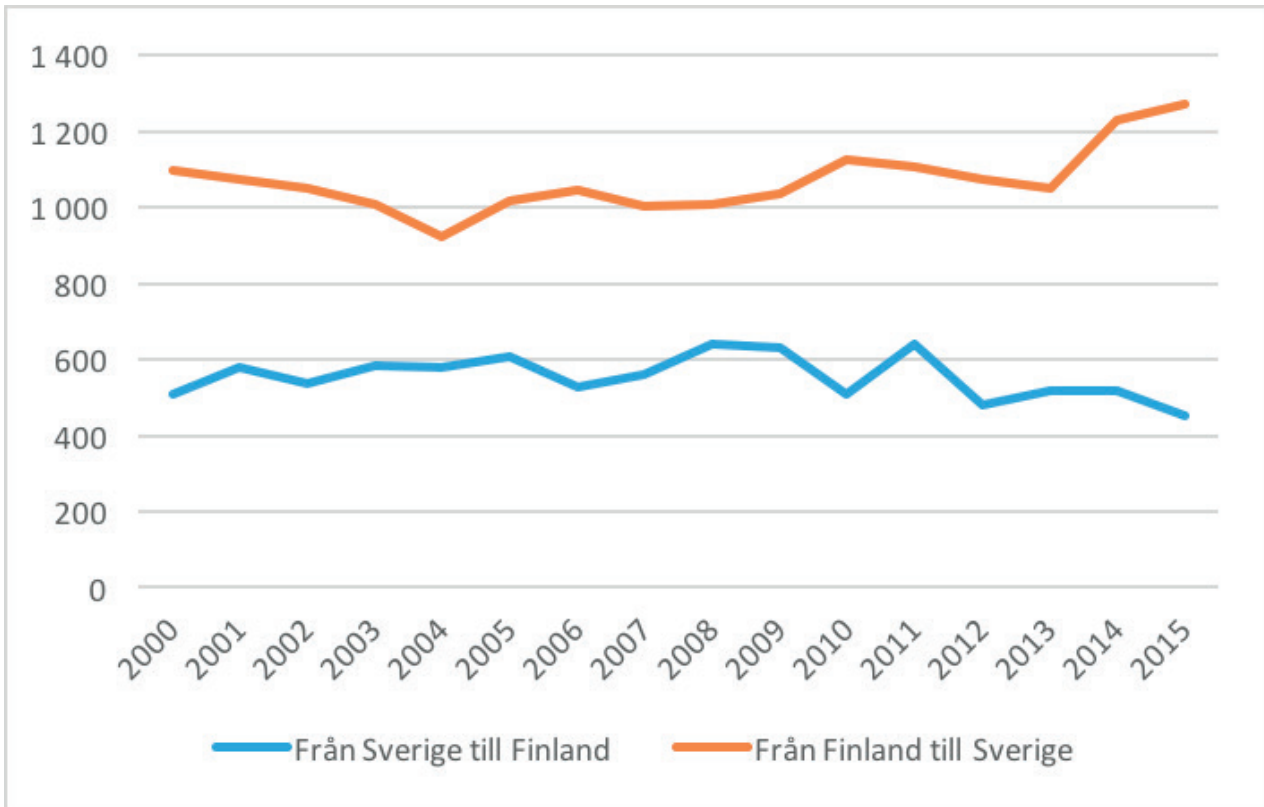
För de finskspråkiga har flyttningen tillbaka från Sverige varit synnerligen hög under perioden 2000–2015, över 90 procent. Vissa

år i mitten av undersökningsperioden var flyttningsbalansen till och med positiv, det vill säga återflyttningen var större än utflyttningen till Sverige.

År 2015 var ett dåligt år för båda språkgrupperna då man ser på antalet återflyttare. Under året var återflyttningen från Sverige betydligt lägre än i genomsnitt. För de svenskspråkiga betyder det att återflyttningen endast utgjorde 36 procent av utflyttningen, för de finskspråkiga 72 procent. Trenden var densamma även då man granskar flyttningen tillbaka till Finland från andra länder än Sverige. Flyttningsbalansen var på lägsta nivå under hela perioden 2000–2015.

Utvecklingen pekar på att Finland just nu inte har särskilt hög dragningskraft för tidigare utflyttare. Det finns tecken på att en del flyttar fram sitt återflyttningsbeslut till ”bättre tider”. Detta ökar naturligtvis risken att utflyttarna inte alls återvänder eftersom man märkt att benägenheten att flytta tillbaka sjunker ju längre man är kvar i utlandet.

Figur 11. Flyttningsbalansen mellan Finland och Sverige för de svenskspråkiga 2000–2015. (Källa: Statistikcentralen)

”Jag har sett att sådana som från början tänkte stanna i två år eller så nu inte flyttar tillbaka. Det finns inte jobb. Det är inte bråttom tillbaka.”

Julia Brink, Finlandssvenskarnas Riksförbund i Sverige

Utflyttningen till Sverige har tydliga konsekvenser för den svenskspråkiga befolkningsutvecklingen. En fingervisning för den rent numerära betydelsen får man genom att relatera alla flyttningar under undersök-

ningsperioden 2000–2015 till antalet svenskspråkiga i Finland. Då antalet flyttningar under perioden uppgick till ca 17 000 och antalet svenskspråkiga i Finland var i genomsnitt ca 290 000 betyder det att **nästan sex procent av de svenskspråkiga flyttade till Sverige under åren 2000–2015**. Om man lämnar bort Åland från siffrorna var andelen 4,4 procent. Antalet flyttare är dock något lägre eftersom en del av flyttningarna kan tillskrivas enskilda personer som flyttar fram och tillbaka flera gånger.

”Det blir en demografisk lucka. Hur stor den är beror på återflyttningen som är otroligt svår att bedöma. Det beror ju i sin tur på om Finland kan återhämta sig, om det blir ett sug tillbaka eller om den svenska marknaden blir satisfierad. [...] Den nya trenden är nog oroväckande, speciellt om den håller i sig, kanske t.o.m. förstärks. Man kan redan notera att det uppstått luckor på finlandssvenskt håll, att tillgången på förmågor minskat på vissa delområden. Det kan bli svårt att upprätthålla kompetensnivån på alla specifikt finlandssvenska nivåer. Nu är ändå det viktigast att utreda om det finns kompensande åtgärder och vad vi kan erbjuda dem som kan tänka sig att återvända. Vem tar bollen?”

Pär Stenbäck

Slutord

Flyttning mellan Finland och Sverige är inget nytt fenomen, men som vi sett ligger utflyttningen till Sverige på en förhållandevis hög nivå just nu. Därtill verkar det i högre grad vara nya grupper som allt oftare söker sig till Sverige – unga, inte så högutbildade svenskspråkiga från de södra delarna av landet.

Om det är fråga om hjärnflykt kan diskuteras. Vi har sett att en stor del av flyttarna inte alls är särskilt högutbildade då de flyttar till Sverige. Men oberoende av om flyttarna har låg eller hög utbildning påverkar utflyttningen de svenskspråkigas befolkningsstruktur, både språkförhållanden och åldersstrukturen och indirekt framtida födelsetal och försörjningsförhållanden. Hur stort bortfallet är beror på hur många flyttare återvänder från Sverige.

Det ska bli intressant att följa ifall flyttningen av de svenskspråkiga till Sverige fortsätter att öka eller ifall det bara handlar om en tillfällig uppgång 2014–2015.

Källor

- Boyle, Paul. Keith E. Halfacree & Vaughan Robinson** (1998). *Exploring Contemporary Migration*. Longman, New York.
- Castles, Stephen, Hein de Haas, & Mark. J Miller** (2014). *The Age of Migration. International Population Movements in the Modern World. Fifth Edition*. Palgrave Macmillan, London.
- Finnäs, Fjalar** (2003). Migration and return-migration among Swedish-speaking Finns. I verket R. Höglund, M. Jäntti & G. Rosenqvist (red.), *Statistics, econometrics and society: Essays in honour of Leif Nordberg*, Forskningsrapporter, Nr 238. Statistikcentralen, Helsingfors, 41–54.
- Finnäs, Fjalar** (2013). *Finlandssvenskarna. En statistisk rapport*. Svenska Finlands Folkting, Helsingfors.
- Hedberg, Charlotta & Kaisa Kepsu** (2003). Migration as a cultural expression? The case of the Finland- Swedish minority's migration to Sweden. *Geografiska Annaler Series B*, 85(2), 67–84.
- Hedberg, Charlotta & Kaisa Kepsu** (2008). Identity in motion: The process of Finland-Swedish migration to Sweden. *National Identities* 10:1, 95–118.
- Kepsu, Kaisa** (2006). Finlandssvenska flyttmönster och språkgränser. I Junila, Marianne & Charles Westin (red), *Svenskt i Finland, finskt i Sverige 2. Mellan majoriteter och minoriteter*. Svenska litteratursällskapet i Finland, Helsingfors.
- Kepsu, Kaisa & John Westerholm** (2005). Finland-Swedish Identity under Pressure: Challenges for an 'Old Minority'. I Raento, Pauliina. (red): *Finnishness in Finland and North America: Constituents, Changes, and Challenges*, 72–97. Aspasia Books, Toronto & Journal of Finnish Studies 9: 2.
- Korkiasaari, Jouni & Kari Tarkiainen** (2000). *Suomalaiset Ruotsissa. Suomalaisen siirtolaisuuden historia. Osa 3*. Migrationsinstitutet, Åbo.
- Martikainen, Tuomas, Matti Saari & Jouni Korkiasaari** (2013). Kansainväliset muuttoliikkeet ja Suomi. I Martikainen, Tuomas, Pasi Saukkonen & Minna Säävälä (2013). *Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta*, 23–54. Gaudeamus, Helsinki.
- Saarela, Jan. & Fjalar Finnäs** (2011). Återvandring och upprepad emigration i ljuset av vår befolkningsstatistik. I *Hälsa och välfärd i ett föränderligt samhälle - festskrift till Gunborg Jakobsson*, Nygård, M. & Finnäs, F. (red.), Åbo Akademis förlag, Åbo, 41–51.
- Samers, Michael & Michael Collyer** (2008). *Migration*. Routledge, New York.
- Svenska Yle** 19.5.2016. "Koloni av finlandssvenska ekonomer i Stockholm" av

Joni Kyheröinen. <https://svenska.yle.fi/artikel/2016/05/19/koloni-av-finlands-svenska-ekonomer-i-stockholm>

Tandefelt, Marika & Fjalar Finnäs (2007). Language and demography: historical development. *International Journal of The Sociology of Language* 187/188: 35–54.

Personliga samtal:

Sakkunniga:

Allardt Ljunggren, Barbro, lektor, Södertörns högskola, Tallinn 24.5.2016

Brink, Julia, verksamhetsledare, Finlands-svenskarnas riksförbund i Sverige (FRIS), Stockholm 4.5.2016

Enlund, Magnus, projektledare, Migrationsinstitutet, Centret för Svenskfinland, per telefon 8.6.2016

Haapamäki, Saara, professor i svenska, Åbo Akademi, Åbo 21.6.2016

Henriksson, Blanka, FD, universitetslärare, Åbo Akademi, Åbo 21.6.2016

Marander-Eklund, Lena, docent, akademilektor, Åbo Akademi, Åbo 21.6.2016

Stenbäck, Pär, minister, Helsingfors, 2.6.2016

Wolff, Henrik, rektor, yrkeshögskolan Arcada, Helsingfors 12.8.2016

Flyttare:

Intervjuerna utfördes i Stockholm, Helsingfors och per telefon under tiden 3.5–12.8.2016.

- 1. Kvinna**, 15–24 år, flyttade utan familj, bosatt i Umeå, från västra Nyland/Åboland
- 2. Kvinna**, 15–24 år, flyttade utan familj, bosatt i Lund, från västra Nyland/Åboland
- 3. Kvinna**, 25–39 år, flyttade utan familj, bosatt i Stockholm, från Mellannyanland
- 4. Kvinna**, 25–39 år, flyttade utan familj, bosatt i Stockholm, från mellersta svenska Österbotten/Mellannyanland
- 5. Kvinna**, 25–39 år, flyttade utan familj, bosatt i Malmö, från mellersta svenska Österbotten/Mellannyanland
- 6. Kvinna**, 25–39 år, flyttade med familj, bosatt i Stockholm, från Åboland
- 7. Man**, 25–39 år, flyttade utan familj, bosatt i Göteborg, från mellersta svenska Österbotten
- 8. Man**, 25–39 år, flyttade med familj, bosatt i Stockholm, från norra svenska Österbotten
- 9. Kvinna**, 40–60 år, flyttade med familj, bosatt i Stockholm, från Mellannyanland

Statistik

Statistikcentralen (2016). Opublicerat datamaterial över den svenskspråkiga flyttningen till Sverige 2000–2015.

Om författaren

Kaisa Kepsu

FM Kaisa Kepsu är utredningsansvarig för tankesmedjan Magma sedan hösten 2015. Till utbildningen är hon kulturgeograf och har jobbat som forskare och lärare vid Helsingfors universitet. Hon har tidigare forskat om de svenskspråkigas flyttningsmönster inom det bilaterala forskningsprogrammet svenskt i Finland – finskt i Sverige. Kepsu har även verkat som projektledare för nordiskt utbildnings- och forsknings-samarbete på Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland.

Noter

¹ Korkiasaari & Tarkiainen 2000.

² Tandefelt & Finnäs 2007, s. 44.

³ Martikainen m.fl, 2013, s. 33, Hedberg & Kepsu 2003.

⁴ Kepsu 2006.

⁵ Finnäs 2013, s. 20.

⁶ Hedberg & Kepsu 2003, Kepsu & Westerholm 2005, Kepsu 2006, Hedberg & Kepsu 2008.

⁷ Boyle m.fl 1998, Castles m.fl. 2014, Samers & Collyer 2009.

⁸ Mer information om informanterna finns i källförteckningen.

⁹ Mer information och detaljerade beskrivningar på de allmänna statistiska definitionerna som används i denna analys finns på Statistikcentralens webbplats www.stat.fi.

¹⁰ I kategorin "övriga språk" placeras också de flyttare som det inte finns data om. De utgör ca 4 procent av fallen.

¹¹ Martikainen m.fl. 2013, Castles m.fl. 2014.

¹² Kepsu 2006, s. 127.

¹³ Kepsu 2006, s. 126.

¹⁴ Hedberg & Kepsu 2003.

¹⁵ Hedberg & Kepsu 2003, Kepsu 2006.

¹⁶ Saarela & Finnäs 2011, s. 43.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Finnäs 2013, s. 20, Hedberg & Kepsu 2008, s. 104.

¹⁹ **Grundnivå** är högst 9 års utbildning, t.ex. folk-, mellan- och grundskoleexamina.

Mellannivå har 11–12 års utbildning, t.ex. studentexamen och yrkesinriktade examina.

Lägsta högre nivå tar 2–3 år efter mellannivån, t.ex. tekniker-, merkonom- och sjukskötarexamina.

Lägre högskolenivå kräver 3–4 år studier efter mellannivån, tex. yrkeshögskoleexamina och lägre högskoleexamina.

Högre högskolenivå kräver i regel 5–6 års studier efter mellannivån, tex magisterexamina

Forskarutbildningsnivå är vetenskapliga licentiat- eller doktorsexamina

Se mer om klassificeringarna för utbildningsnivå på Statistikcentralens webbplats http://www.stat.fi/meta/kas/koulutus_aste_sv.html

²⁰ Svenska Yle 19.5.2016.

²¹ Bl.a. Finnäs 2003, Saarela & Finnäs 2011.

²² Hedberg & Kepsu 2008, s. 103–104.

²³ Ibid., Saarela & Scott 2015, Saarela & Finnäs 2011.

²⁴ För att följa upp specifikt återflyttningen till Finland gäller siffrorna för flyttningen från Sverige till Finland svenskspråkiga personer som är födda i Finland. Åt andra hållet, från Finland till Sverige ingår alla svensktalande, oberoende av födelseland eller medborgarskap.

²⁵ Saarela & Finnäs 2011

TANKESMEDJAN MAGMA

Tankesmedjan Magma är ett forum för analys och öppen debatt på svenska, finska och engelska. Magma har en liberal värdegrund och är partipolitiskt obunden.

Magma genomför utredningar, konsekvensbedömningar och riskanalyser, samt ordnar konferenser och seminarier. Resultaten presenteras på den egna webbplatsen www.magma.fi, i egna publikationsserier, i artiklar och vid offentliga framträdanden.

Magma ingår i de liberala europeiska tankesmedjornas nätverk ELF, European Liberal Forum.

Flyttningen av svenskspråkiga från Finland till Sverige har ökat – kan man tala om hjärnflykt?

Med hjälp av nytt statistiskt material visar denna pamflett hur flyttningsmönstret sett ut 2000–2015. Ökningen har framför allt skett bland unga från Helsingforsregionen under åren 2014–2015.

Andra tendenser håller i sig: det finns fortfarande tydliga regionala skillnader i flyttningsmönstren och flyttarnas utbildningsnivå varierar. Omkring hälften av alla flyttare kommer tillbaka till Finland. Någon massflykt kan man däremot inte tala om.

